

УДК 634.83:631.547

Зеленянська Н. М., доктор с.-г. наук, заступник директора з науково-інноваційної діяльності**Гогулінська О. І.**, кандидат с.-г. наук, ст. науковий співробітник відділу розсадництва, розмноження та біотехнології винограду**Подуст Н. В.**, кандидат с.-г. наук, ст. науковий співробітник відділу розсадництва, розмноження та біотехнології винограду
Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова»

e-mail: helena.kovb@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ РЕГЕНЕРАЦІЇ МІКРОКЛОНІВ ВИНОГРАДУ

Для отримання більшої кількості садивного матеріалу винограду біологічних категорій якості можливе застосування біотехнологічних методів, зокрема мікроклонального розмноження, завдяки чому можна отримати оздоровлені саджанці винограду, збільшити коефіцієнт розмноження рослин та зберегти генофонд цінних сортів у культурі винограду *in vitro*.

Метою роботи було вивчити особливості регенеративної здатності підщепних сортів винограду та встановити коефіцієнт їх розмноження в умовах культури тканин *in vitro*.

Дослідження виконували у 2013-2014 та 2021-2022 рр. у відділі розсадництва, розмноження та біотехнології винограду ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова». Введення в культуру *in vitro* та вирощування мікроклонів здійснювали за загальноприйнятою методикою та методикою, розробленою у ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова». Об'єктом досліджень були підщепні сорти 'Добриня' і 'Гарант' селекції ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова».

Після стерилізації виділені експланти висаджували на поживне середовище Мурасіге-Скуга (МС), виготовлене за стандартною схемою та доповнене 6-БАП (0-2 мг/л). Експланти через 50–60 днів пересаджували на середовище МС для вкорінення з 0,1–1,0 мг/л ІОК. Подальше розмноження мікроклонів проводили на середовищі МС з таким же вмістом фітогормонів, або

ж на безгормональному модифікованому середовищі, з меншим вмістом макросолей та збагаченому вітамінами й активованим вугіллем, за Череватою Т. М. За всіма варіантами досліджень проводили обліки росту та розвитку експлантів і мікроклонів.

Під час введення експлантів у культуру *in vitro* підщепні сорти 'Добриня' та 'Гарант' мали схожі показники розвитку – на 10–20 день приживалось 88,5–96,3% експлантів, проліферація розпочиналась на 5–7 день. Оптимальним було середовище з вмістом БАП до 1 мг/л. Однак, на наступних етапах мікроклонального розмноження рослини різних сортів значно відрізнялися у розвитку. На безгормональному модифікованому середовищі або ж середовищі з меншим вмістом ІОК (до 0,5 мг/л) мікроклони сорту 'Добриня' мали краще розвинену кореневу систему, вище стебло та більшу кількість вузлів, ніж рослини сорту 'Гарант'. Найбільшу кількість чубуків (5,6 шт. з мікроклона) сорту 'Добриня' отримано на безгормональному середовищі, а у сорту 'Гарант' найбільше чубуків з одного мікроклона (5,9 шт.) отримано на стандартному поживному середовищі з вмістом ІОК 0,5 мг/л. Таким чином, було встановлено, що продуктивність регенерації, а саме кількість чубуків, отриманих з одного мікроклона, була різною в залежності від сорту та складу поживного середовища.

УДК 581.1:58.056:058.084:633.11

Іванцова Л. В., аспірантка, молодший науковий співробітник лабораторії селекції ярої пшениці**Пірич А. В.**, кандидат с.-г. наук, завідувачка лабораторією селекції ярої пшениці

Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України

e-mail: ivancovaluda75@gmail.com

ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ОЗНАКОЮ ПОСУХОСТІЙКІСТІ

Пшениця яра – це важлива зернова культура. Її використовують як страхову культуру для пересіву озимих, а також висівають на площах, які не були зайняті озимими через складні погодні умови. Враховуючи зміни клімату, а саме не достатній рівень зволоження ґрунту у передпосівний та в період проростання пшениці ярої, важливим є пошук джерел підвищеного рівня посухостійкості на ранніх етапах органогенезу для залучення їх у селекційний процес.

Метою роботи було визначити посухостійкість пшениці ярої та виділити джерела даної ознаки. Матеріалом для дослідження слугували сорти пшениці ярої: 'Гренуп', 'Дубравка', 'МІП Світлана', 'МІП Візерунок', 'МІП Соломія', 'МІП Дана', 'МІП Веснянка', 'МІП Красава', 'Краса Полісся', 'Ажурная', 'Легуан', 'Трізо', 'Ясна',

'Миронівська яра'. За стандарт використовували сорт 'Елегія миронівська'. Оцінку посухостійкості проводили в 2022 р. у відділі біотехнології, генетики і фізіології Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН за методикою (Дорофєєв, 1974), яка передбачає пророщування насіння пшениці на розчині сахарози, що відповідає 16 та 18 атм осмотичного тиску. Пророщування насіння проводили на фільтрувальному папері в чашках Петрі за температури +20...21 °С. Розподіл досліджуваних сортів за відсотком пророслого насіння проводили за градацією: високостійкі – відсоток пророслого насіння становить > 70 %; середньостійкі – 20 – 70%; слабостійкі – 20%. Результати досліджень порівнювали з сортом – 'Елегія миронівська'. Обробку результатів проводили за критерієм Фішера.